

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5125/2020
18.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Драгин, адвокат из ..., против тужене-противтужиле ББ из ..., чији је пуномоћник Љубомир Петковић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији тужиоца-противтуженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 672/19 од 04.12.2019. године, у седници већа одржаној дана 18.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца-противтуженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 672/19 од 04.12.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Ковину П2 172/17 од 27.06.2019. године, ставом првим изреке, разведен је брак парничних странака. Ставом другим изреке, заједничко дете мал. ВВ, рођен ... године, поверен је туженој-противтужилји као мајци на самостално вршење родитељског права, а ставом трећим изреке одлучено да је место пребивалишта детета на адреси мајке у ..., улица ... број Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац-противтужени да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа месечно износ од 9.000,00 динара од 27.06.2019. године, као дана доношења пресуде, па убудуће. Ставом петим изреке, уређен је начин одржавања личних односа мал. ВВ са оцем, тако да се одвијају по договору родитеља, а у случају да договор изостане, да дете проводи код оца сваки уторак и четвртак од 11,00 до 18,00 часова, први и трећи викенд у месецу од суботе у 10,00 часова до недеље до 18,00 часова, рођендане сваке године наизменично, празнике уз једно ноћење, као и очеву славу и дан рођендана оца, седам дана зимског школског распуста и десет дана летњег годишњег распуста у непрекидном трајању, с тим да ће отац долазити по дете и враћати га на адресу мајке. Ставом шестим изреке, одлучено је свака страна сноси своје трошкове. Ставом седмим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се малолетни ВВ повери на самостално вршење родитељског права тужиоцу-противтуженом,

са пребивалиштем на адреси оца, а да се одржавање личних контаката тужене-противтужиље са сином одвија у договору са тужиоцем-противтуженим. Ставом осмим изреке, одбијен је као неоснован део противтуженог захтева којим је тражено да се тужилац- противтужени обавезе да на име свог доприноса за издржавање малолетног сина плаћа разлику између досуђеног до траженог износа од 15.000,00 динара, почев од 01.05.2017. године па убудуће, као и да досуђени износ од 9.000,00 динара плати за период од 01.05.2017. године до 27.06.2019. године, те да се лични односи између оца и малолетног сина одвијају на тај начин да отац одводи дете са собом два дана у недељи у трајању од по 4 сата и то уторком и четвртом од 14 часова до 18 часова и да га враћа мајци детета, а да почев од треће године живота детета, дете борави код оца сваког викенда од петка од 17 часова до недеље до 20 часова и по почетку школовању да дете борави код оца половину сваког летњег и зимског распуста.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 672/19 од 04.12.2019. године, ставом првим изреке потврђена је пресуда Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Ковину П2 172/17 од 27.06.2019. године садржана у ставу другом, трећем, петом, седмом и у делу става осмог изреке, који се односи на одржавање личних односа између мал. ВВ и оца. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставовима: четвртом, шестом и у делу става осмог изреке који се односи на издржавање малолетног ВВ, и у том делу предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење (о децјем издржавању и трошковима поступка).

Против правноснажне пресуде другостепеног суда, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 18/20), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, у браку парничних странака, који је правноснажно разведен непобијаним делом правноснажне пресуде, рођен је син ВВ дана ... године. Брачна заједница странака прекинута је дана 25.01.2017. године. Тужена-противтужиља је заједно са заједничким дететом прешла да живи код својих родитеља. Од тада дете живи са туженом која се о њему добро стара, а са оцем одржава редовне односе.

Тужена-противтужиља је стара ... годину, завршила је средњу ... школу, по занимању је ...-..., у току трајања брачне заједнице и један период потом пријављена је била као запослена у ... „...“, са месечним примањима око 23.000,00 динара. Када је са дететом прешла код родитеља, домаћинство су чинили њен отац који је био запослен са примањима око 50.000 динара, а који је у току ове парнице преминуо и мајка која је такође била запослена, а без посла је остала почетком године. Са њима у заједничком домаћинству живи и брат тужене, са супругом и ћерком, он је запослен са зарадом од око

60.000 динара месечно. Кућа у којој ова породица живи је спратна. Породица са стрицем тужене обрађује око 5 ланаца земље која је у власништву њене бабе по оцу. Поседују и стоку коју користе пре свега за своје потребе, а понекад и за продају.

Мал. ВВ је здраво дете, није боловало од тежих болести, његов развој тече уредно у складу са узрастом. Од престанка брачне заједнице, тужилац-противтужени није новчано доприносио издржавању сина, већ је куповао пелене, храну и друге потрештине за дете.

Тужилац-противтужени је стар ... година, завршио је средњу ... школу, власник је ... „...“, живи у заједничком домаћинству са родитељима, у кући површине 240 м² у власништву његовог оца који је пензионер и ради са тужиоцем по уговору о делу, а по потреби у пословима помаже и мајка тужиоца, домаћинство располаже и приходом од обрадивог земљишта површине око 2,5 ланаца које заједно обрађују.

Према налазу и мишљењу Комисије судских вештака, отац и мајка су психички здраве и стабилне особе, способни за адекватну бригу о детету и са родитељским компетенцијама на високом нивоу. Међутим, с обзиром на узраст мал. ВВ и његове развојне потребе за сигурношћу, нежношћу, игром, у најбољем интересу детета је да се самостално вршење родитељског права повери мајци која може потпуније и адекватније да му се посвети. Истовремено у интересу је мал. ВВ да се повећа удео оца у његовом васпитању, а самим тим да се модел виђања са оцем прилагоди у циљу дужег остајања детета код њега. Дете радо одлази код оца и нису запажени никакви маневри мајке који би дете одвајали од оца, а што је потврдио и сам отац. Стога је предложен широк модел виђања малолетног детета са оцем, који је прихваћен и у детаљима описан у изреци пресуде о уређењу личних односа.

Такво мишљење заступа и надлежни орган старатељства. Наиме, Центар за социјални рад у Ковину је оценио да су детету у окружењу у коме живи задовољене све развојне потребе, да са мајком има емоционалну блискост и добро изграђен однос који одликује сигурност, припадност и емоционална блискост заснована на поверењу и јасној и отвореној комуникацији. Да је дете добро неговано, задовољно и здраво, потврдили су и сами родитељи. Све то скупа представља потпору закључку да се детету обезбеђује добар и стабилан развој уз мајку. На страни мајке постоје потврђене предности за вршење родитељског права.

На основу утврђеног чињеничног стања, уз прибављено и консултовано стручно мишљење надлежног органа старатељства и вештака, првостепени суд је правилно одлучио да малолетни син парничних странака буде поверен мајци на самостално вршење родитељског права, са местом пребивалишта на адреси мајке, правилом применом члана 73. Породичног закона, а одбио супротстављени захтев тужиоца да се њему повери самостално вршење родитељског права, као неоснован.

Другостепени суд је у свему био сагласан са оваквом одлуком првостепеног суда сматрајући да је ово у најбољем интересу мал. ВВ.

По налажењу Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилном применом материјалног права из члана 65, 77, 266. и 272. Породичног закона („Службени гласник РС“, број 18/05), одбили тужбени захтев тужиоца који се односи на вршење родитељског права, уз закључак да је у најбољем интересу детета да живи са мајком и да се она одреди за родитеља који ће самостално вршити родитељско право.

На узрасту детета које је навршило четири године, мајка је негујући родитељ, незаменљиве улоге за правилан психофизички развој детета, при чему отац доприноси таквом развоју детета у одговарајућој мери, путем редовног одржавања личних односа по широком моделу честог боравка детета код њега.

Родитељско право је лично право родитеља и врши се искључиво у најбољем интересу детета. Садржина родитељског права обухвата старање о детету, чување и подизање, васпитање и образовање, његово заступање и издржавање, као и управљање и располагање имовином детета. Сва ова права и дужности има родитељ коме је дете поверено, чиме се други родитељ који не живи са дететом не лишава родитељског права.

Чланом 3. став 1. Конвенције о правима детета („Службени лист СРЈ“ број 15/90), прописано је да у свим активностима које се тичу деце, без обзира да ли их предузимају јавне или приватне институције социјалног старања, судови, административни органи или законодавна тела, од првенственог су значаја најбољи интереси детета. Ставом 2. истог члана, прописано је да ће се детету обезбедити таква заштита и брига која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља и других лица која су за дете одговорна. Ова обавеза преузета је чланом 6. Породичног закона, којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом дететом, а чланом 266. истог закона, је изричито прописано да је суд увек дужан да се у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, руководи његовим најбољим интересом.

У складу са наведеним, одлучено је да мајка самостално врши родитељско право према заједничком малолетном детету, а да дете са другим родитељем одржава личне односе на начин који је уређен тако да обезбеди блискост међу њима и у том оквиру осигура емоционалну стабилност у развоју детета. Одржавање односа са родитељем који не врши родитељско право, од битног је значаја за правилан психофизички развој детета. Детету се омогућује да стекне ослонац и у другом родитељу, поред оног са којим живи, а родитељу код кога дете не живи се омогућује да прати његов развој и у одговарајућој мери допринесе том развоју, зарад добробити детета. Значај улоге оца у животу детета није умањен тиме што ће родитељско право вршити мајка, што ће дете са њом живети, јер према одлуци суда, отац ће са дететом одржавати личне односе по динамици таквој да ће бити у прилици да утиче на васпитавање и формирање личности детета, при чему реално гледано није спутан у могућности да са дететом развија однос узајамне љубави и привржености.

Из изнетих разлога, нису основани ревизијски наводи којима се указује на погрешну примену материјалног права. Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност и законитост побијане одлуке, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци применом члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић